

Bude příští pokolení vědět?

John Piper

25. července 1982

Soudců 2, 6-14

„Když Jozue propustil lid, odebrali se Izraelci každý do svého dědictví, aby obsadili zemi. Lid sloužil Hospodinu po všechny dny Jozuovy a po celou dobu života starších, kteří Jozua přežili a viděli celé velké Hospodinovo dílo, které pro Izraele vykonal. I zemřel Hospodinův služebník Jozue, syn Núnův, ve věku sto desíti let. Pochovali ho na jeho dědičném území v Timnathcheresu v Efrajimském pohoří severně od hory Gaaše. Též celé ono pokolení se odebralo ke svým otcům. Po nich nastoupilo jiné pokolení, které neznalo Hospodina ani jeho dílo, jež pro Izraele vykonal.

Izraelci se dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích, a sloužili baalům. Opustili Hospodina, Boha svých otců, který je vyvedl z egyptské země. Chodili za jinými bohy, za božstvy těch národů, které byly kolem nich, a klaněli se jim. Tak Hospodina uráželi. Opustili Hospodina a sloužili Baalovi a Aštoretě. Proto Hospodin vzplanul proti Izraeli hněvem a vydal jej do rukou plenitelů a ti jej plenili. Vydal je na pospas okolním nepřátelům, že už vůbec před svými nepřáteli nemohli obstát.

Slovo pro nás všechny

Rád bych dnes ráno hovořil v zájmu dětí: dětí v našich věřících rodinách a o těch dosud nenarozených. Ony za sebe nemohou mluvit, a proto za ně mluvil Bůh. Chtěl bych se věnovat tomu, co Bůh řekl o dětech naší věřící rodiny. Víím, že někteří z vás děti nemají a nikdy mít nebudou. Jiní mají děti už dospělé. Přesto promlouvám k vám ke všem, protože to, co řekl o dětech Bůh, je rozhodující – totiž že mají být součástí našeho křesťanského pohledu na život. Je důležité, aby staří lidé věděli, co Bůh ohledně dětí říká, a aby děti věděly, co Bůh říká ohledně stáří. Aby muži znaly Boží slovo o ženách a ženy slovo o mužích. Aby bohatí znali slovo o chudých a chudí to, co Bůh říká o bohatých. A tak podobně. Neboť vše, co Bůh řekl pro dobro té které skupiny, má utvářet vztah všech ostatních lidí k lidem uvnitř oné skupiny. A každá z oněch skupin musí přispět k zachování a předání všech těchto Božích zjevení dalším generacím. Proto, přesto, že jsem se rozhodl mluvit o dětech a v jejich zájmu a mluvit hlavně k rodičům a budoucím rodičům, toto slovo je potřebné pro nás všechny, aby usměrnilo náš vztah k dětem.

Pokolení, které neznalo Hospodina

Jozue zemřel, když mu bylo 110 let. Uvedl lid Izraele do zaslíbené země Kenaán, dovedl jej k mnoha vítězstvím a upevnil jej dobrým příkladem v důvěře v Boha. Ostatní z jeho pokolení po jeho smrti ještě nějakou dobu žili, ale pak také zemřeli. Pokud toto pokolení žilo, lid Izraele věrně sloužil Bohu, protože byla uchována památka na jeho velikost. Verš 7. v našem oddílu říká: „Lid sloužil Hospodinu po všechny dny Jozuovy, a po celou dobu života starších, kteří Jozua přežili, a viděli celé velké Hospodinovo dílo, které pro Izrael vykonal.“ Pokud byla živa památka Boží velikosti a díla, které pro Izrael vykonal, lid zachovával svou úctu k Bohu.

Ale verš 10. říká, že po smrti Jozua a těch, kdo viděli Boží mocné skutky „nastoupilo jiné pokolení, které neznalo Hospodina ani jeho dílo, jež pro Izrael vykonal.“ A následkem této nevědomosti je to, co je řečeno ve verši 11: „Izraelci se dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích a sloužili baalům. A opustili Hospodina, boha svých otců, který je

vyvedl z egyptské země.“ A verš 14. pak popisuje duchovní odezvu na toto modlářství: „Proto Hospodin vzplanul proti Izraeli hněvem a vydal jej do rukou plenitelů.“

V souhrnu, stalo se to nějak takto: Zaprvé – lidé ctili pravého Boha a sloužili mu, protože Jozue a jeho pokolení se drželi vzpomínek na Hospodinovy mocné skutky, které byly mezi lidmi živé. Zadržte – nové pokolení z nějakých důvodů už neznalo Boha ani jeho dílo pro Izrael. Zatřetí – toto nové pokolení opustilo pravou bohoslužbu a obrátilo se k jiným božstvům. A konečně, Bůh na ně pro svůj hněv uvrhl soud.

Tři lekce pro nás, které chci na tomto textu ukázat, jsou jednoduché, ale velmi potřebné. První, když je ve společenství uchovávána znalost Boha, zvláště těmi, kdo mají s Boží mocí osobní zkušenost, víra je posilována a poslušnost zachována. Druhá, jestliže my rodiče dovolíme svým dětem vyrůstat bez této znalosti Boha, sloužíme nejen jejich nevědomosti a nevěře, ale také jejich zkáze. Třetí, proto je vážnou povinností všech rodičů vyučovat své děti o Bohu a jeho spasitelském díle, aby příští pokolení vědělo a bylo spaseno. První dvě z těchto lekcí vedou přímo k té poslední, proto to je to hlavní, co jsem chtěl říct. Je Boží vůle, aby rodiče přijali odpovědnost ve vyučování svých dětí v tom, co Bůh o sobě zjevil. To znamená, že my rodiče máme vidět jako svou první a nejpřednější zodpovědnost to, že naše děti přemýšlejí o Bohu správně. Nejdůležitější školou, kterou může každé dítě projít, je domov. A nejužšími duchovními učiteli, které by měl mít každý, jsou máma a táta.

Biblická zpráva rodičům

Především bych chtěl dát rodičům několik biblických důkazů pro toto varování, a pak zkusit odpovědět na několik častých námitek. Nejdůležitějším textem ze Starého zákona je 5. Moj. 6,4-9. Nejdůležitějším přikázáním ze všech židovských Písem je: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.“ Ježíš řekl, že to je první a největší přikázání. A každý Žid věděl, tak jako já chci připomenout každému z vás, co za tímto významným textem následuje: „A tato slova, která ti dnes přikazuji, budeš mít v srdci. Budeš je pilně vštěpovat svým dětem...“ Prvním úkolem rodiče po přikázání milovat Boha je uložit Boží Slovo ve svém srdci a vyučovat je své děti.

Stejně dvě priority (pro tvé vlastní srdce a srdce tvého dítěte) jsou také přikázány v 5. Moj. 4,9: „Jen si dej pozor a velice se střež zapomenout na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevytizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky.“ (Slovo též pro prarodiče!) A znovu v 5. Moj. 11,18-19: „Tato má slova si uložte do srdce a do své duše... A budete jim vyučovat své děti.“ Božím vynálezem pro zachování historického zjevení je rodina. Kromě společenství křesťanů je vztah mezi rodičem a dítětem tím hlavním spojovacím článkem mezi tím, co dnešní pokolení ví a co bude vědět pokolení příští. Joel 1,3 přikazuje: „Vypravujte o tom svým synům a vaši synové svým synům a jejich synové dalšímu pokolení.“

Když přejdeme do Nového Zákona, tam se tolik nemluví o rodičích a dětech. Ale skrz na skrz jim důležitost rodičovského vyučování o Bohu prozařuje. Ježíš pokáral své učedníky v Matouši 19,14, když se pokoušeli děti odehnat. Naopak, on je pozval a žehnal jim a dělal přesně to, co doporučoval dělat jejich rodičům. Jednou lekcí vyplývající z tohoto textu je: Rodiče, přineste své děti Ježíši. Dnes vede k Ježíši cesta skrze jeho Slovo. Proto: Rodiče, seznamujte své děti s Ježíšem prostřednictvím jeho Slova.

Když pak apoštol Pavel vyučoval rodiče a děti, jak se v křesťanském domově mají k sobě navzájem chovat, jednoduše je znovu ujistil, že vzorem je Starý Zákon (Ef. 6,1-4 a Kol. 3,20-21): Děti, poslouchajte své rodiče, otcové veďte své děti ke kázni a vyučujte je o Pánu.

Toto Slovo z Písma bych chtěl uzavřít tím, že je to Boží vůle, aby byla rodina uchráněna a aby rodiče přijali zodpovědnost ve výchově, aby jejich děti do svých hlaviček i srdcí přijaly biblické učení o Bohu. Je zřejmé, že když v době Soudců 2,10 povstalo další pokolení, které již Hospodina neznalo, stalo se tak proto, že mnozí z rodičů zanedbali svou Bohem stanovenou zodpovědnost. Vy-

sledek byl takový, že nové pokolení opustilo Hospodina a uvrhlo na sebe soud. Je tedy jasné, že jestliže my jako rodiče zanedbáme tuto povinnost, posloužíme nejen nevědomosti a nevěře svých dětí, ale taky jejich zkáze.

Nemáme o svých dětech špatné předsudky?

Ó, jak bych chtěl, aby maminky a tátové naší církve byli ve svých rodinách učiteli Slova Božího! Proto se pokusím odpovědět na tři námítky, které vám mohou vstoupit na mysl. První: jeden populární názor tvrdí, že rodiče nemají právo předem stanovovat, co jejich dítě přijme za své. Říká, že je lepší nechat všechny náboženské otázky otevřené, a pak, když si dítě jednu vybere, bude jeho volba výsledkem věrohodného a autentického odevzdání se, ne nátlaku rodičovské autority.

Vůči této námitce namítám:

- (1) Tato námitka jde proti všemu učení Písma, že rodiče jsou těmi, kteří vyučují o Bohu.
- (2) Je nemožné *nevyučovat* děti o Bohu, protože *nevyučovat* je znamená *naučit je něco jiného*. Znamená to naučit je, že Ježíš není skutečný, že ho máma a táta neberou tak vážně jako důležitý nebo vzrušující nový nábytek nebo vikendy u jezera nebo tátovo podnikání nebo všechny ostatní věci, které tvoří náplň jejich rozhovorů. Chcete-li se vyhnout „dogmatům“ a mlčíte-li jako rodiče o Kristu, předáváte svým dětem jako „dogma“, že Ježíš není důležitý. Neučit a nepředávat dětem věčnou hodnotu Krista znamená učit je a předávat jim poselství, že Kristus pro vás žádnou hodnotou není.
- (3) Není pravda, že vyučování o Bohu děti omezuje v názorech a ovládá je nerozumnými předsudky. Mohlo by se to snad stát, jestliže sami rodiče jsou nejistí a vlastní víru mají postavenou na písku. Ale jestliže rodiče mají pádný důvod být křesťany, předají to takto i svým dětem. Nikdo neviní rodiče za předsudky dětské kosmologie, když rodiče dětem říkají, že Země je kulatá, ty malé hvězdy v noci jsou větší než Země, a slunce opravdu stojí klidně, zatímco země se točí. Proč? Protože to tak prostě je - a rodič může dát dítěti důkazy, které tyto pravdy podporují. A totéž platí pro rodiče, kteří mají dobré důvody k tomu, aby byli křesťany a považovali křesťanskou víru za pravdivou.
- (4) A konečně – je to jednoduše bez lásky a kruté neposkytnout dítěti to, co nejvíc potřebuje. Poněvadž věříme, že jen následování Krista v poslušnosti víry může dítě spasit pro věčnost, dát uniknout mukám pekla a těšit se na radosti nebe, je nemilosrdné a kruté nevyučovat dítě této cestě. Když se dívám na své tři milované syny, říkám: „Ó, Ježíši, nenech mě zhřěšit, abych je se mnou nepřivedl do Tvé slávy.“

Co jestliže nevím dost?

Jiná námitka některých rodičů může občas znít: „Nevím toho o Bibli dost, ani neznám její učení tak dobře, abych mohl své děti vyučovat a odpovídat na jejich těžké otázky.“ Zde jsou dva důvody, pro které vás tohle nemůže zastavit. První: nikdy není příliš pozdě začít studovat a vyrůst ve své vlastní znalosti biblických pravd. Můžeš být lepším učitelem svých dětí než mnohý zasloužilý pedagog, protože znovu učíš také sám sebe. Řeknu jedno povzbudivé tajemství z univerzitního života: Když se studenti školí u mladého učitele či asistenta, který dané téma vyučuje poprvé, většina z nich si je vědoma toho, že on o tématu ví jen o málo víc než oni sami, že on je právě tak o jeden krok před nimi. Avšak na jeho straně jsou dvě výhody: on ví, co bude následovat a může plánovat na den dopředu; a má trochu víc zkušeností, jak řešit problémy. Je-li tohle tvá situace ve vztahu ke tvým dětem a k Bibli, potom to dělej tak, jako ten asistent: buď právě o ten den vpředu. Pamatuj, že Bohem daná povinnost rodičům učit své děti je daleko větší, než povinnost učitele učit studenty.

Druhá příčina tvého pocitu nedostatečnosti, která tě nesmí zastavit, je situace, kdy jde o nějakou závažnou teologickou otázku a ty přitom na dětské ptaní neznáš odpověď. Je možné na to pohlížet dvěma způsoby. Můžeš své dítě učit pokoře. Jestliže jsi natolik v Bohu jistý, abys ukázal svou neznalost, místo abys blafoval, vymlouval se a choval se jako pokrytec, tvé dítě se učí kráse pokory. Další možnost – můžeš učit své dítě, aby převzalo část z tvé vlastní iniciativy k rozluštění pro-

blému. Jestliže čteš Samuelovy knihy (jako teď my společně) a nevíš, co znamenal Eben-ezer v 1. Sam 7,12, můžeš říci: „Zastavme se ve sborové knihovně a podívejme se na to v biblickém slovníku.“ A tak učíš své dítě, jak využívat knihovnu, a přitom si v odpovídání na jeho otázky zachováš vlastní důstojnost. Ať tě nezastaví pocity nevědomosti a nedostatečnosti. Bůh chce, abys byl dospělý, a pomůže ti dělat, co je správné.

Co jestliže se mé děti nechtějí slušně chovat?

Poslední námitka některých rodičů může znít takto: Mé děti nechtějí tiše sedět a celou dobu poslouchat pasáže z Bible nebo mé vyučování. To je v dnešních sborech skutečným problémem. Při návštěvách jinde jsme to s Noél vidali znovu a znovu. Zdá se, že mnozí rodiče ztrácejí trpělivost, když jde o to, jak zacházet s neposlušností svých dětí. Je to zvláštní ironie, že inteligentní rodiče, kteří mají pevné a dobré názory v mnoha oblastech, jsou – zdá se – často rozpačití, co dělat, když děti neposlouchají. Vypadá to, jako by mnoho křesťanských rodičů přijalo názor, že od svých dětí skutečně nemohou poslušnost očekávat. A tak, jestliže dítě neudělá to, co řekneš, zkoušíš to žerstem, nebo se pokoušíš dítě něčím nalákat, anebo je prostě pošleš pryč.

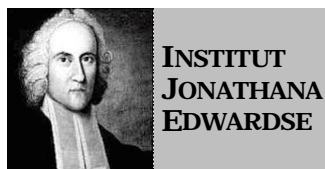
Věřím, že Boží Slovo říká, že my rodiče potřebujeme v takových situacích znovu získat naději, že děti nás budou poslouchat, a my že jsme schopni ve vši lásce a pokoře zavést pevnou a spravedlivou kázeň, která tuto poslušnost dětí nastolí. Nic, co podle Knihy Přísloví může změnit povahu dětí činěním Božího Slova, není ani dnes nerozumné. Přísloví 13,24: „Kdo šetří hůl, nenávidí svého syna, kdežto kdo jej miluje, trestá ho včas.“ Přísloví 22,15: „Vězí-li v srdci chlapce pošetilost, trestající hůl ji od něho vzdálí.“ Přísloví 23,13-14: „Nepřipravuj chlapce o trest! Nezemře, když mu nabiješ holí. Nabiješ mu holí, a jeho život vysvobodíš od podsvětí.“ Přísloví 29, 15+17: „Hůl a domluva dávají moudrost, ale bezuzdný mladík dělá ostudu své matce... Trestej svého syna, připraví ti odpočinek, zpříjemní ti život.“

Jakmile je dítě dost staré na to, aby pochopilo tvoje příkazy a má už fyzickou způsobilost je plnit, mělo by být přesvědčeno, že je dobré tak činit, a potom být trestáno, když to nedělá. Teprve pak bude doma i na veřejnosti poslouchat. Objímání a líbání, dělání kotrmelců, milování, odpouštění a čas strávený s dětmi – to vše je právě tak důležité, jako správně načasované naplácání na zadek. Mohu se mýlit, ale můj pastorský názor je, že mezi křesťanskými rodiči ve věku 20 - 30 let je tendence očekávat poslušnost dětí příliš slabá a příliš zpozdilá a ve výchově jim rozhodně chybí kázeň, respekt a důslednost. Nejsem expert na dětskou psychologii. Hovořím ze svého porozumění Písmu, zkušeností se třemi vlastními syny a ze svých pozorování ostatních.

Uzavírám dvěma napomenutími a slibem. Zaprvé: rodiče, uvažujte vážně o tom, jak úzce spolu souvisí učit děti o Bohu a učit je, aby vás poslouchaly a respektovaly jako reprezentanty Boží autority. Zadruhé: a toto je hlavní bod mého poselství, je to opravdu vážná povinnost rodičů učit své děti o Bohu a o velikosti jeho spasitelského díla. A proto uzavírám příslibem z Přísloví 23, 24-25: „Otec spravedlivého velice jásá, zplodil moudrého a raduje se z něho. Ať se raduje tvůj otec i tvá matka, tvoje rodička ať jásá.“ Ať Bůh naplní naše rodiny svou radostí v roce, který přichází.

John Piper, autor mnoha knih o vášni pro Boha (česky např. Hlad po Bohu), je vedoucím pastorem Betlehem Baptist Church v Minneapolis v USA a zakladatelem organizace Desiring God.

Tento dokument lze volně šířit a kopírovat, jen v nepozměněné podobě. Není možno publikovat za účelem dosažení zisku bez souhlasu autora, resp. překladatele.

INSTITUT
JONATHANA
EDWARDSE

By John Piper © Desiring God
website: www.desiringgod.org

český překlad Jaroslava Staňková pro
Institut Jonathana Edwardse
Ostrava, březen 2007